

Луганська обласна дитяча організація “Лугарі”; Луганське представництво міжнародної молодіжної організації AIESEC (АЙСЕК); Червоний Хрест; Всеукраїнська молодіжна організація “Молодь проти корупції”; Міська молодіжна рада м. Луганськ; Луганський обласний осередок Всеукраїнської молодіжної громадської організації “Демократичний Альянс”; Правова науково-практична лабораторія клінічних методів навчання “PRO BONO”; Обласна молодіжна організація “Спілка Української Молоді”; Луганський обласний молодіжний клуб знавців “Ерудит”; Луганське етнологічне товариство.

Таким чином, найбільша кількість громадських організацій діє у Східноукраїнському національному університеті ім. В. Даля – 13. Дослідивши відповіді респондентів на запитання: “Яка з існуючих громадських організацій у навчальному закладі, на Вашу думку, найкраще здійснює свою діяльність?”, можна зробити висновок, що значна частина студентів недостатньо обізнана з діяльністю громадських організацій і навіть частина лідерів органів студентського самоврядування ВНЗ не розрізняє органи самоврядування і громадські організації. Проведений моніторинг також підтверджує, що найбільш поширеною громадською організацією є профспілкові організації, студенти СНУ є членами найбільшої кількості громадських об'єднань.

Отже, здійснений моніторинг щодо вияву соціальної активності студентської молоді відкриває перспективи для подальших досліджень цієї проблеми, зокрема щодо змісту такої активності та її результативності.

Список використаної літератури

1. Добренюков В. И. Фундаментальная социология: в 15 т., Т. 8. Социализация и образование / В. И. Добренюков, А. И. Кравченко. – М., 2005. – 1040 с.
2. Кон И. С. Социология личности / И. С. Кон. – М., 1967. – 383 с.
3. Лукашевич М. П. Соціалізація. Виховні механізми і технології: навч.-метод. посіб. / М. П. Лукашевич. – К.: ІЗМН, 1998. – С. 24.
4. Мудрик А. В. Социализация человека: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / А. В. Мудрик – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Издательский центр “Академия”, 2006. – 304 с.
5. Соціальна педагогіка: словник-довідник / за заг. ред. Т. Ф. Алексеєнко. – Вінниця: ООО “Планер”, 2009. – 548 с.
6. Соціальна педагогіка: теорія і технології: підручник / за ред. І. Д. Звереві – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 316 с.
7. Третій сектор в Україні: проблеми становлення. – К., 2001. – 170 с.

В. І. Кириченко,
м. Київ

СТАН ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У ФОРМУВАННІ ПРЕВЕНТИВНОГО ВИХОВНОГО СЕРЕДОВИЩА

Стаття містить аналітичні матеріали за результатами констатувального та формувального етапу експерименту за темою “Партнерська взаємодія загальноосвітнього навчального закладу з формування превентивного виховного середовища”.

Ключові слова: *діагностика, формування превентивного виховного середовища, партнерська взаємодія.*

Одним із завдань дослідження було визначено з'ясування стану й особливостей організації партнерської взаємодії ЗНЗ у формуванні превентивного виховного середовища залежно від місця розташування (мегаполіс, обласний центр, сільська місцевість) навчального закладу. У опитуванні взяли участь 306 респондентів.

З цією метою використовувалися діагностичні методики з доведеною валідністю: анкета для школярів VIII–IX класів “Мій навчальний заклад”; анкета для педагогів “Навчальний заклад, в якому я працюю”; анкета для батьків або осіб, що їх замінюють “Навчальний заклад, у якому навчається моя дитина” (авторська модифікація за комплектом анкет для самоатестації навчальних закладів “Моя школа”) і санітарно-гігієнічний паспорт загальноосвітнього навчального закладу (розробка науковців Харківського інститут охорони здоров'я дітей і підлітків АМН України).

Визначаючи можливість власної участі у творенні й реалізації виховної політики навчального закладу, респонденти вказали, що найбільший вплив, незалежно від місця розташування ЗНЗ, здійснює адміністрація: мегаполіс (М) – 57,1 %; велике місто (ВМ) – 64,7 %; сільська місцевість (СМ) – 80,4 %. Натомість, батьки й учні набрали найнижчі відсотки: батьки (М – 13,6 %; ВМ – 16,4 %; СМ – 9,8 %); учні (М – 17,3 %; ВМ – 14,7 %; СМ – 4,7 %). Педагоги в усіх регіонах посідають друге місце, хоча їхня роль також зменшується залежно від місця розташування навчального закладу (М – 25,4 %; ВМ – 23,5 %; СМ – 14,1 %) (табл. 1).

Таблиця 1

Суб'єктна участь у творенні й реалізації виховної політики закладу
(у %, можливі декілька варіантів відповідей)

Суб'єкти	Мегаполіс (М)	Велике місто (ВМ)	Сільська місцевість (СМ)
Адміністрація	57,1	64,7	80,4
Педагоги	25,4	23,5	14,1
Батьки	13,6	16,4	9,8
Учні	17,3	14,7	4,7

При оцінюванні системності різних напрямів діяльності з формування превентивного виховного середовища ЗНЗ (табл. 2) виявилось, що найбільш сталими у часі й традиційними напрямами є формування здорового способу життя (М – 56,9 %; ВМ – 41,6 %; СМ – 38,2 %), забезпечення ергономічних показників навчально-виховного процесу (М – 43,1 %; ВМ – 32,5 %; СМ – 18,6 %) та профілактика девіацій і дитячої бездоглядності (М – 37,9%; ВМ – 29,2%; СМ – 30,3 %). Одночасно найбільш нерозробленим виявився напрям „співпраця з установами державної системи підтримки людини”, до яких належать правоохоронні, медичні, служби порятунку тощо. У мегаполісі з ними співпрацюють 6,9 %; великому місті 7,1 %; сільській місцевості 3,6 %.

Таблиця 2

Оцінка системності партнерської взаємодії у формуванні превентивного

виховного середовища загальноосвітнього навчального закладу
(у %, можливі декілька варіантів відповідей)

Напрями взаємодії	Мегаполіс	Велике місто	Сільська місцевість
Розвиток батьківських компетенцій	18,3	16,9	9,8
Формування здорового способу життя	56,9	41,6	38,2
Співпраця з установами державної системи підтримки людини	6,9	7,1	3,6
Профілактика девіацій і дитячої бездоглядності	37,9	29,2	30,3
Забезпечення ергономічних показників навчально-виховного процесу	43,1	32,5	18,6

Понад дві третини (68,3 %) респондентів визначають партнерську взаємодію як необхідну умову успішного функціонування й розвитку навчального закладу і формування превентивного виховного середовища.

Водночас, відповіді на питання „Кого б Ви обрали партнером у створенні превентивного виховного середовища?” висвітлили істотну різницю в окресленні кола потенційних і реальних *суб'єктів партнерської взаємодії* у формуванні превентивного виховного середовища залежно від місця розташування ЗНЗ (табл. 3. і табл.4).

Таблиця 3

Розподіл відповідей респондентів щодо визначення *потенційних партнерів* у формуванні превентивного виховного середовища
(у %, можливі декілька варіантів відповідей)

№ п/п	Потенційні партнери	Респонденти		
		педагоги	батьки	учні
1.	Батьки	54,7	37,2	65,9
2.	Медичні працівники	29,4	22,1	7,3
3.	Фахівці державної системи підтримки людини	14,1	9,4	4,8
4.	Представники органів місцевого самоврядування	58,2	23,7	8,5
5.	Громадські організації	27,5	22,3	14,7
6.	Представники релігійних конфесій	29,8	37,4	21,7
7.	Педагоги позашкільних навчальних закладів	69,3	52,0	39,8
8.	Фахівці соціальних служб для дітей, сімей та молоді	32,0	11,9	15,2
9.	Представники бізнес-структур	5,4	4,7	1,5
10.	Фахівці сфери культури і спорту	58,1	53,9	47,6

Дані таблиці 3. дають змогу зробити висновок, що, окреслюючи коло потенційних партнерів ЗНЗ у формуванні превентивного виховного

середовища, педагоги найбільше покладаються на досвід колег із позашкільних навчальних закладів (69,3 %) та сфери культури і спорту (58,1 %), представників органів місцевого самоврядування (58,2 %) і батьків (54,7 %), про що зазначили від двох третин до понад половини респондентів.

Батьки до числа бажаних партнерів зараховують, насамперед, фахівців сфери культури і спорту (53,9 %), педагогів позашкільних навчальних закладів (52,0 %) і представників релігійних конфесій (37,4 %).

Учні серед партнерів найбільше хочуть бачити власних батьків (65,9 %), фахівців сфери культури і спорту (53,9 %) і педагогів позашкільних навчальних закладів (39,8 %). Порівняно невеликий відсоток набрали такі потужні партнери, як медичні працівники (*педагоги (п)* – 29,4 %; *батьки (б)* – 22,1 %; *учні (у)* – 7,3 %), громадські організації (*п* – 27,5 %; *б* – 22,3 %; *у* – 14,7 %) і фахівці державної системи підтримки людини (*п* – 14,1 %; *б* – 9,4 %; *у* – 4,8 %).

Не менш цікавим є розподіл відповідей з окреслення кола *реальних партнерів* навчального закладу (табл. 4).

Результати порівняльного аналізу яскраво засвідчують різницю між колами реальних і потенційних партнерів ЗНЗ у формуванні превентивного виховного середовища. Найбільш промовистою є різниця між уявленнями респондентів і реальними результатами стосовно батьків (педагоги: *п* – 54,7 %, *р* – 26,7 %; батьки: *п* – 37,2 %, *р* – 21,4 %; учні: *п* – 65,9 %, *р* – 32,1 %) і представникам місцевого самоврядування (педагоги: *п* – 58,2 %, *р* – 9,5 %; батьки: *п* – 23,7 %, *р* – 4,3 %; учні: *п* – 8,5 %, *р* – 2,1 %).

Натомість достатньо близькими виявилися показники за позиціями “громадські організації” (педагоги: *п* – 27,5 %, *р* – 24,5 %; батьки: *п* – 22,3 %, *р* – 27,5 %; учні: *п* – 14,7 %, *р* – 12,3 %) і фахівці сфери культури і спорту (педагоги: *п* – 58,1 %, *р* – 56,5 %; батьки: *п* – 53,9 %, *р* – 48,2 %; учні: *п* – 47,6 %, *р* – 51,5 %), що може побічно свідчити про сталість зв’язків ЗНЗ із цими суб’єктами партнерської взаємодії.

Таблиця 4

**Розподіл відповідей респондентів щодо визначення *реальних партнерів* у формуванні превентивного виховного середовища
(у %, можливі декілька варіантів відповідей)**

№ п/п	Реальні партнери	Тип навчального закладу		
		педагоги	батьки	учні
1.	Батьки	26,7	21,4	32,1
2.	Медичні працівники	21,7	16,5	3,8
3.	Фахівці державної системи підтримки людини	8,3	3,6	2,5
4.	Представники органів місцевого самоврядування	9,5	4,3	2,1
5.	Громадські організації	24,5	27,5	12,3
6.	представники релігійних конфесій	14,8	10,5	5,8
7.	Педагоги позашкільних	52,5	45,7	6,4

Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал

	навчальних закладів			
8.	Фахівці соціальних служб для дітей, сімей та молоді	19,3	21,5	7,5
9.	Представники бізнес-структур	8,5	5,6	8,9
10.	Фахівці сфери культури і спорту	56,5	48,2	51,5

Привертає увагу, що незалежно від місця розташування навчального закладу несподівано високі відсотки вибору отримали представники релігійних конфесій. Практично понад третина батьків (37,4 %) і майже третина педагогів (29,8 %) хочуть бачити їх своїми партнерами у вихованні дітей. Частка учнів, які визначили їх партнерами, є також високою – 21,7 %. І хоча цифри реальних зв'язків є значно нижчими (педагоги: p – 14,8 %; батьки: p – 10,5 %; учні: p – 5,8 %), ці партнерські відносини мають потужний потенціал.

Педагогічна рефлексія результатів констатувального етапу дослідження і звітів керівників ЗНЗ, залучених до експериментальних досліджень, зумовила внесення коректив до програми формування етапу педагогічного дослідження.

Під час її апробації в експериментальних навчальних закладах було створено міжсекторальні робочі групи (з урахуванням особливостей місцевої громади, усталених відносин ЗНЗ, інтересів і потреб батьків та учнів) з розроблення і реалізації організаційно-методичного забезпечення формування превентивного виховного середовища ЗНЗ.

Список використаної літератури

1. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методологічні поради молодим науковцям / Семен Устимович Гончаренко. – К., Вінниця : ТОВ фірма “Планер”, 2010. – 308 с.
2. Кириченко В. І. Міжсекторальна взаємодія у творенні шкільної політики здоров'я /В. І. Кириченко // Джерело педагогічної майстерності. Сучасний навчальний заклад – Школа сприяння здоров'ю : наук.-метод. журнал. – Харків : ХОНМІБО, 2009. – №3(43). – С. 72–81.
3. Кириченко В. І. Педагогічна діагностика розвитку учнівського колективу /В. І. Кириченко, Г. Г. Ковганич // Довідник класного керівника. – 2012. – №4. – С. 23–24.

*О. А. Комаровська, Н. Є. Миропольська,
м. Київ*

ДО ПРОЕКТУ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН БЕЗ БАЛІВ

У статті представлено проект оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи з мистецьких дисциплін без балів.

***Ключові слова:** оцінювання навчальних досягнень без балів, учні початкової школи, мистецькі дисципліни.*

На сучасному етапі очевидних змін у ціннісних орієнтирах, загострення суперечностей духовного розвитку підростаючої особистості актуальним є питання нових підходів до оцінювання навчальних досягнень школярів. Насамперед це стосується дисциплін, які несуть виховне навантаження,